

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ
ЛУБЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЛУБЕНСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ № 3
ЛУБЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЛУБЕНСЬКОГО РАЙОНУ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Сергієнко Олена Віталіївна,
учитель української мови й літератури**

Від творчості вчителя до творчої особистості учня

Лубни – 2023

Сергієнко Олена Віталіївна - учитель української мови й літератури, спеціаліст вищої категорії.

Педагогічний стаж - 21 рік.

У посібнику порушено питання про розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури задля самопізнання й саморозвитку особистості. Розглянуто основні технології, методи, прийоми, покликані допомагати вчителю в цьому. Також охарактеризовано відповідні типи завдань. Представлено кращі зразки унівських та авторських робіт учителя. Матеріал може бути використаний учителями-словесниками на уроках української мови та літератури, також на уроках позакласного читання.

Рецензенти:

Огарьова Л.М. – керівник професійної педагогічної спільноти вчителів української мови та літератури, учитель української мови й літератури Лубенської ЗОШ І-ІІІ ступенів №2 Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області.

Руденко К.М. – член методичної ради Лубенської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3 Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області

Обговорено й схвалено методичною радою
Лубенської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3
Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області
(Протокол № 2 від 04.01.2023 р.)

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І. ТЕХНОЛОГІЇ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ	5
РОЗДІЛ ІІ. ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ.....	10
РОЗДІЛ ІІІ. АВТОРСЬКІ ТВОРЧІ ЗРАЗКИ	13
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Творчість - це розумова й практична діяльність, результатом якої є створення оригінальних, неповторних цінностей, виявлення нових фактів, властивостей, закономірностей, а також методів дослідження і перетворення матеріального світу або духовної культури.

Я впевнена, що кожна людина є унікальною, неповторною особистістю, здатною до самоактуалізації, до розвитку власних творчих здібностей. У кожному з нас природою закладений певний талант. Тому тема розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови і літератури залишається актуальною завжди.

Щоб розвивати творчі здібності, дитині необхідно якнайбільше вражень про навколишній світ, людей, їхні вчинки під час виконання різних видів завдань, які їй подобаються найбільше, а потім – в усіх притаманних учням видах діяльності (гра, малювання, конструювання, читання та розігрування сюжетів знайомих літературних творів, складання віршів, казок, робота з готовим матеріалом, експериментування тощо). Формуючи в учнів інтерес до будь-якого з цих видів діяльності, вдається захопити дитину процесом творчості.

Головним завданням закладів освіти є створення умов для розвитку творчої особистості. Основні питання, які покликані вирішувати уроки гуманітарного циклу, пов'язані із завданням сучасної освітньої системи: задоволення потреб суспільства в становленні та розвитку творчих, діяльних, обдарованих громадян, збагачення та розвиток інтелектуального потенціалу нації.

РОЗДІЛ I. ТЕХНОЛОГІЇ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Завданням сучасного творчого вчителя є впровадження інтерактивних методів та прийомів для того, щоб стимулювати й розвивати креативність учнів, формувати творчу особистість школярів. Робота з дітьми щодо впровадження цього завдання полягає в тому, щоб виявити ці творчі здібності та задати їм.

Тривалий час я працюю над методичною темою «Розвиток творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури». На позначення цього я ніколи не вживаю слово «проблема», бо вважаю, що це цікава, ще не вивчена до кінця, завжди динамічна тема. Вона вимагає знань, досвіду, постійного пошуку та емоцій. І це дало мені змогу побачити, наскільки талановита кожна дитина, зрозуміти, наскільки велике їхнє бажання розвивати свої здібності, наскільки безмежні їхні можливості. Тому метою своєї роботи вважаю вплив на розвиток кожної дитини з урахуванням її інтересів, мотивів, системи цінностей. Завдання вчителя - стимулювати розвиток здібностей кожної особистості.

Учитель – творець гармонійно поєднує ремесло і творчість: нестандартність роботи, артистизм, поетичність мови, талант у спілкуванні з дітьми.

Урок літератури повинен викликати колективне художнє переживання і обмін естетичними емоціями, дати імпульс внутрішній роботі думки учнів, підготувати діалог з письменником. Як досягнути цього?

Формування творчої людини засобами художньої літератури насамперед передбачає:

- систематичне розв'язання на уроці та в позаурочний час різноманітних творчих завдань;
- урахування вікових особливостей учнів;
- залучення до роботи на уроці всіх учнів;
- відштовхування в постановці творчих проблем від тексту;
- використання різних засобів, підходів до учня;
- проблемний підхід до вивчення творів.

Найважливішим засобом розвитку особистості, її життєвої компетентності, на мій погляд, є діяльність: навчити і виховати можна лише в дії. Урок літератури є співтворчістю вчителя й учня, діяльність яких ґрунтується на взаємодії й діалозі, що забезпечує найбільшу сприйнятливості і відкритість до впливу один на одного. Тому я вважаю, справжня суть роботи з розвитку творчої особистості учня полягає в організації життя дитини, де однією з важливих

функцій є стимулювання позитивної мотивації кожного учня в процесі організації різних видів діяльності.

До методів і способів стимулювання творчої активності можна віднести такі:

- створення дружньої, безоцінкової атмосфери спілкування;
- збагачення педагогічного середовища новими враженнями та судженнями;
- забезпечення привабливого творчого характеру діяльності;
- чітке визначення мети і кінцевих результатів роботи, способів її оцінювання;
- спонукання до генерування оригінальних ідей;
- залучення учнів у процес планування мети і поточних завдань творчого об'єднання;
- повага, довіра, визнання й подяка за досягнуті результати;
- надання права самостійно приймати рішення;
- практична спрямованість навчання;
- моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем тощо.

Виходячи з цього твердження, моделлю такої роботи має стати: «Творчість. Командність. Компетентність. Успіх».

Творчість - це спосіб самовираження, саморегуляції людини, світобачення як засіб пізнання світу через творче сприйняття і практичне перетворення діяльності. Тому все більшого значення набуває розвиток таких властивостей особистості, які дають можливість творчо використати здобуті знання.

Творчість як процес має певні етапи:

- 1) Підготовчий період. Створення проблемної ситуації, постановка проблеми, її аналіз;
- 2) Процес вирішення проблеми;
- 3) Період творчого процесу - інсайт (осаяння) - результат активності підсвідомих сил.

Узагальнюючі етапи творчої діяльності:

- вивчення проблемної ситуації та усвідомлення проблеми;
- формулювання гіпотези;
- доведення гіпотези.

Вдосконалюючи технологію навчального дослідження, на уроках використовуємо створений нами дослідницький цикл, який включає такі етапи: накопичення фактів, висунення гіпотези, перевірка істинності, побудова теорії, вихід в практику. Така форма організації навчального процесу ставить учнів в

умови, близькі до умов наукової роботи, що найкраще сприяє розвитку творчих здібностей.

Щоб стимулювати творчу активність школярів, я використовую такі методи і прийоми як розвиток творчого інтересу, використання цікавих аналогій, створення ситуацій емоційного переживання, метод відкриття, створення ситуації вибору, самостійна дослідницька робота. А також різні види творчо-розвивальних технологій:

- технологія особистісного відкриття знань, умінь і навичок (учень - суб'єкт навчання, в результаті «відкриття» засвоюються знання, вміння);
- технологія навчального дослідження;
- проектна технологія (передбачає розв'язання учнем або групою учнів будь-якої проблеми, виконання творчих проектів, що потребує використання різних методів, засобів навчання, а з іншого боку - інтегрування знань, умінь різних наук);
- технологія «мозкового штурму»;
- технологія виконання евристичних завдань;
- технологія розв'язування дослідницьких проблем.

Творча діяльність, як правило, «починається із проблеми або запитання, із подиву, здивування, із суперечності». Усвідомлення суперечностей викликає ситуації, у результаті яких формується проблема. Тому одним із найбільш часто використовуваних мною підходів для створення творчого завдання є створення парадоксальної ситуації. Парадоксальність ситуації формується шляхом спеціального провокування, яке викликають суперечності. Така властивість творчого завдання отримала назву «латентність». (Під латентністю розуміють: суперечності між змістом завдання та наявним в учня досвідом вирішення, наявними знаннями; багатоплановість вирішення). На уроках літератури такі суперечності можуть виникнути між первісним суб'єктивним враженням і об'єктивним змістом твору; суперечності, що притаманні самому конфліктові твору; в оцінюванні твору різними письменниками, критиками тощо.

У такий спосіб проблемне викладання включає такі фрагменти діяльності учнів і вчителя, як організація проблемної ситуації і формування проблем, індивідуальне або групове рішення проблем учнями, перевірка отриманих рішень, а також систематизація, закріплення і застосування знову придбаних знань у теоретичній і практичній діяльності.

В умовах функціонування такої системи різні види навчальної діяльності реалізуються на уроках відповідних типів, які дають учням змогу брати активну участь у навчальному процесі, виробляти вміння самостійно набувати знання,

узагальнювати, порівнювати, робити висновки, застосовувати знання в нестандартних ситуаціях.

Нестандартний урок спонукає учнів активно переживати, включатися в роботу, співпрацювати з учителем, тобто проявляти якості, необхідні для творчої діяльності.

У наш час люди все більше усвідомлюють, що саме творчість є найважливішою складовою творчого успіху. І здатність творити можна розвинути. Тому на своїх уроках я постійно підтримую творчість. На уроках використовую такі прийоми та форми роботи: уроки - рольові ігри, літературні екскурсії, уроки - КВК, уроки - театралізації; інтерактивні методики (захист проекту групою чи поодиночі, де учням можна запропонувати різні завдання: створення кросвордів, ребусів, літературних задач за змістом твору, оформлення книжечки чи газети із власними віршами або творами, що вивчаються, інсценізації). На уроках узагальнення проводимо парад літературних героїв.

Широко застосовуються і такі види нестандартного уроку, як урок-інтерв'ю з письменником, екскурсія, знайомство, усний журнал, застереження. Декілька прикладів з досвіду.

Урок-інтерв'ю з письменником доцільно проводити час від часу в середніх класах. Особлива атмосфера загадковості, театральності панує на таких уроках. Розкриваються несподівані, раніше не бачені сторони особистості дитини. Зазвичай учень чи учениця дуже органічно входить в образ того чи того письменника, інші діти готують (часто з допомогою вчителя) запитання, що стосуються життя та творчості автора, якого вивчають на уроці. У такий спосіб реалізується випереджувальне завдання, розвиваються пам'ять та усне мовлення школярів. Вивчена таким чином біографія письменника запам'ятовується надовго.

Щодо організації роботи в старших класах, то ігрові технології можна замінити діяльністю літературно - дослідницьких груп, уроками - конференціями, семінарами, програмами, дискусіями чи диспутами з розв'язанням проблемних задач. Фіналом може стати урок - захист власних проєктів. Дуже цікавими є творчі конференції, на яких учні представляють результати своїх досліджень.

Уроки-диспути активізують мислення учнів, залучають до обговорення всіх дітей у класі, формують культуру спілкування. Головна мета уроку-диспуту - розв'язання складних морально-філософських питань. На початку такого заняття кожен учень отримує пам'ятку для учасника диспуту.

Зазвичай старшокласники беруть найактивнішу участь у проведенні уроків-екскурсій. Це можуть бути як віртуальні екскурсії, так і ті, що проходять

у кімнатах-музеях школи. Такі уроки приносять користь і старшокласникам, і молодшим школярам.

РОЗДІЛ II. ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ

На уроках української мови та літератури повинні проводитися творчі диктанти, використовуватися різноманітні завдання, складання та розігрування діалогів на задану тему, створення віршів за опорними словами (співзвучними закінченнями рядків, які завчасно готує вчитель) або початком. Усе це активізує, а також стимулює розум, надихає на творчі думки. Також вносить ефект несподіваності, зацікавлює дітей. Починаючи з п'ятого класу, учні знайомляться з такими формами роботи як «асоціативний куш», «точка зору», методи «вірю-не вірю», «мікрофон», рольова гра. Обов'язково й часто використовуваною є робота в групах, парах, призначення учнів-консультантів для роботи зі школярами, які мають труднощі. На кожному уроці повинно звучати «живе» слово. Кожен урок української мови та літератури має розпочинатися з поетичної хвилини. Вони допомагають школярам розкрити свої творчі здібності. До того ж учні, слухаючи поетичні рядки, написані вчителем, і самі прагнуть до творчості. Також доречно використовувати кращі зразки сучасної української поезії, які суголосні з життям та емоціями дітей тієї чи тієї вікової категорії. Звичайно, дуже гарно сприймаються старшими школярами твори, які відображають нелегкі, а почасти й трагічні сторінки нашого сьогодення. Така поезія впливає на душу та емоції дітей.

Перебуваючи в стані пошуків та новизни, учні розвивають мислення й уяву, набувають комунікативних навичок монологічного та діалогічного мовлення, значно збагачують словниковий запас, виявляють свої творчі здібності. Уроки української мови та літератури стають бажаними, адже на них створюються поезії, казки, художні пейзажі, роздуми, інсценуються власні та авторські уривки, придумуються лінгвістичні ігри та кросворди, тестові завдання, розробляються презентації та проєкти.

Форми роботи для розвитку творчих здібностей на уроках української мови та літератури:

- робота творчих майстерень (написання авторських віршів, оповідань, казок, есе, сенканів, «діамантів», заміток та статей до газет, створення «хмар слів»).
- випуски газет (зокрема, шкільної).
- інсценізація уривків із творів, які вивчаються за програмою.
- види творчих робіт на основі неповного тексту:
 - а) написання кінцівки поданого тексту;
 - б) написання творів за поданим початком і закінченням;
 - в) відтворення кількох пропущених епізодів.

Також це можуть бути ілюстрації учнів до прочитаних творів, проведення літературних "Брейн - рингів", використання граматичної та лінгвістичної казки, використання нетрадиційного дидактичного матеріалу, створення комп'ютерних презентацій, використання елементів гри, створення учнями власних проєктів.

Використання технічних засобів навчання (кінофільмів, телепередач, звукозаписів тощо) з метою розвитку творчих здібностей учнів збагачує методику викладання української мови, дає можливість розробляти нові методичні прийоми навчально-виховної роботи, приваблює своєю новизною та свіжістю, розширює взаємозв'язки між уроками з мови та інших дисциплін.

Творчі диктанти є нескладною формою роботи на уроці, але вони дають змогу створити ситуацію успіху для кожної дитини, розвивати пам'ять та уяву:

1. Речення доповнити так, щоб утворилися складні, ускладнені звертаннями, однорідними членами речення, вставними словами. Прослідкувати, чи змінилися зміст, смілові та емоційні відтінки в реченні. З'ясувати стиль і тип мовлення.

2. Зі слів скласти речення (прислів'я, афоризми, відомі рядки із вивчених раніше літературних творів тощо).

3. Дописати іменники-синоніми, асоціації до певних слів.

Мир, захист, воля, толерантність, страх, війна, насилля

4. Перебудувати короткий монологічний текст на діалог відповідно до ситуації: ваш товариш запитує, а ви відповідаєте.

За допомогою творчих диктантів на трансформацію монологічного тексту в діалогічний перевіряю рівень опанування учнями діалогічного мовлення.

На уроках літератури використовую метод «Незакінчені речення». Виконуючи це завдання, кожен учень може висловити свою нестандартну думку, він заглядає у власну душу, увага концентрується не на знаннях, а на почуттях, зникає страх помилитися і, відповідно, росте впевненість у власних силах, формується позитивна самооцінка.

Пропоную закінчити речення:

1. Прочитавши цей твір (оповідання, новелу, повість, роман тощо) я зрозумів (зрозуміла), що...

2. Прочитавши цей твір (оповідання, новелу, повість, роман тощо) я зробив (зробила) такі висновки:

3. Прочитавши цей твір , я визначила (визначив) для себе, що...

У середній школі часто застосовую на уроках мови та літератури скрайбінг. Замальовки створюємо просто в робочих зошитах. Це не тільки розвиває уяву й творчі здібності учнів, але й допомагає потім вивчити вірш чи запам'ятати правило.

На підсумкових уроках, стимулюючи самостійну пізнавальну діяльність учнів, використовую «Метод проєктів». Він допомагає учневі бути не пасивним

споживачем готових знань, а суб'єктом навчання, який активно включається у спільну діяльність, відчуває себе рівноправним учасником діалогу, співтворцем. Це саме той вид діяльності, який наочно демонструє практичне застосування набутих знань.

Працюючи над власним проєктом, учні самостійно розв'язують творчу чи дослідницьку проблему. Він дає можливість поділитися життєвим досвідом, школярі набувають уміння користуватися джерелами інформації: книгами, періодикою, комп'ютерними засобами, вчать самостійно опановувати знання, порівнюючи, зіставляючи, даючи оцінку вчинкам, стосункам людей, суспільним і культурним явищам та процесам, спостерігати і робити власні висновки

Отже, у кожній людині природою закладений певний творчий потенціал. Виявити здібності, розвинути їх якомога повніше — таке завдання повинен ставити перед собою кожний учитель. Надзвичайно важливо навчити бачити прекрасне, тонко сприймати навколишній світ, правильно й образно висловлювати думки. Робота ця клопітка, об'ємна, тож розпочинати її слід якомога раніше й проводити систематично.

Розвиток творчих здібностей учнів, їхнього мислення, уяви, формування моральних якостей за допомогою слова — важливий складник вивчення рідної мови й літератури в школі, а використання інноваційних педагогічних технологій сприяє зміні моделі поведінки між учителем та учнями, допомагає розвивати навички мислення, здібності та можливості учнів, дозволяє застосовувати ці ж технології у повсякденному житті. Практичні навички, отримані на уроках мови та літератури, переносяться на всі сфери життя дітей та забезпечують їм розширення зони як навчальної, так і соціальної компетентності.

РОЗДІЛ ІІІ. АВТОРСЬКІ ТВОРЧІ ЗРАЗКИ

ВЕСНА

Здрастуй, весно люба!
Линь до нас скоріш.
Зеленню вкрий дуба,
Зіллячком потіш.
Застели рясними
Квітами поля,
Хай всміхнеться радісно
Оновлена земля.
Веснонько-красуне,
Ніжна, молода!
Ти – квітчаста сукня,
Ти – струмка вода.
Ти – листочків шелест
І пташиний спів,
В риб у річці нерест,
Цвіт степів, гаїв.
Так тебе чекаємо!
Веснонько, твій час!
Ми вже виглядаємо,
Завітай до нас!

Рябченко Марія, 9-А клас

Небезпечна гра

В старім лісі у тіньочку,
На маленькому горбочку,
Серед терну й гілочок
Мав хатинку їжачок.

Був господарем умілим,
Міг робити всяке діло,
Чемно він хазяйнував,
Бо сім'ю велику мав.

І малі їжаченята
Все вертілись біля тата,

Скрізь йому допомагали,
Даром хліба не жували.

А найменшенький, мазунчик,
Був ще той, скажу, хитрунчик.
Вже не раз сварила мама:
Гравсь хлопчисько сірниками.

Якось був необережним,
Й ледь не трапилась пожежа,
Загорівся килимок –
Втік під ліжку цей синок.

Іншим разом на галяві
Звірі весело гуляли.
Тут і лиски, й зайченята,
Й кабанці, і ведмежата.

Тут гуляє і синок,
Наш маленький їжачок.
Й не огледілись звірята,
Дим почав скрізь насувати.

Загорілася трава,
Скрізь завіса димова.
Трішки ще – і ліс горить.
Все це трапилось умить.

Гвалт і лемент, крик усюди
Скачуть звірі, біжать люди.
Вогонь злякається води,
І не трапиться біди.
Та пожежа грізно мчить,
Дуже швидко ліс горить.
Силу й мужність треба мати,
Щоб це лихо подолати.

Летять пожежні, бо ж біда,
Ллється тоннами вода,

Тікають, плачучи, звіятка,
Бо руйнуються їх хатки.

Довго ліс ще горював,
Свої рани лікував, а сполохані тваринки
Будували знов будинки.

Ця історія – це казка.
Добрі люди, ви ж, будь ласка,
Ліс завжди оберігайте,
Про його мешканців подбайте.

У спеку літню ліс умить
Від недопалка згорить.
Не розводь багаття в нім,
Ліс для когось – рідний дім.

З водою пляшку не лишайте,
Про безпеку завжди дбайте,
Сірники в ліс не беріть,
Його нащадкам бережіть!

Цю історію візьміть
Й іншим дітям розкажіть.
Щоб не трапилось біди –
Ти розумним будь завжди!

Таїсія Крят, 7-Л клас

Місце, де співає серце

За селом дрімучий бір,
В нім дерева вікові,
Бродить там поважний звір
І струмок біжить в траві.

Сонце зрідка заглядає
В древні хащі лісові,
Свій промінчик посилає
Погуляти по траві.

І живе там під горою
Молодий і знаний пан,
Вихваляється норою
Наш поважний Лис Степан.

Має нірку він хорошу:
Чисту, затишну, простору -
І надійну огорожу.
Пошукайте кращу нору!

Має двох синів, дружину -
Пречудесну Василю -
І малесеньку перлинку,
Ніжну доньку Катеринку.

На прогулянку крокує
Темним лісом вся рідня.
Василина всім готує
Їм смаколики щодня.

У Степана все прекрасно
І порядок у сім'ї,
Але мріє повсякчасно
Про далекі він краї.

Нащо здавсь мені цей ліс?
Тут ні сонечка, ні дива.
Що із того, що тут зріс
Й друзі вірні і правдиві?

Я б гайнув ген десь за гори
У великий дивний світ.
Подивитися на море
Мрію я багато літ.

Наш Степан зібрав валізку,
Лисенят поцілував,
Поклонивсь дружині низько
Й у світі помандрував.

Бачив див він скрізь немало
І людей цікавих знав,
Та чогось не вистачало
Лис все більше сумував.

Де мій ліс і рідні хащі?
Де уся моя рідня?
Я в чужім краю пропащий,
Не стерплю я більше й дня.

Лис зібрав свою торбинку
І гостинців накупив.
І, не знаючи спочинку,
Він додому поспішив.

Там за пагорбом вже ліс,
І рідня його стрічає.
Мчить щодуху туди Лис,
Втоми він не помічає.

Рідна нірка, він тут пан!
Щось у грудях аж стрибає,
Так радіє наш Степан,
В нього серце тут співає!

Тільки в рідній стороні
У душі пісні лунають.
Хто бував на чужині,
Ті завжди це пам'ятають.

Таїсія Крят, 7-Л клас

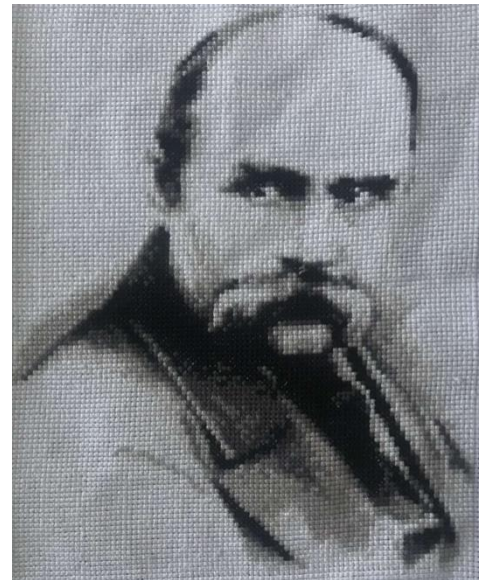
Тарас- наш пророк
І Україна, й цілий світ –
Усяк Шевченка знає!
Його священний «Заповіт»
З дитинства пам'ятаю.

Я подивлюся на портрет,
Пораду в «Кобзарі» шукаю,
Бо геніальний наш поет
Всі відповіді знає.

Тарас – провидець і пророк,
Борець за долю, за свободу.
Його життя – це нам урок,
Це пам'ятка українському народу!

Він жив для інших, для людей,
Не зрікся слова і святої справи,
Не зраджував своїх думок, ідей
Заради грошей, ради слави.

Він не продав ні слова, ані Батьківщини,
Тож в пам'яті народу завжди житиме Тарас.
Поет, що дбав про щастя кожної людини,
Він завжди з нами, завжди серед нас!

Булах Софія, 7-Л клас

Мої Лубни

В чарівну пору, восени,
Іменини святкують Лубни.

Вже калина вдягає намисто,
Сірі тумани спадають на місто.

І сумують тихо величаві далі,
Горобина міряє золоті коралі.

Наше місто люблять дорослі і малі,
Бо воно - найкраще місце на землі.

Лубни – наша гордість, Лубни – наша слава,
Своєю красою квітчають державу.

Ця слава здобута у праці тяжкій,
У битві за землю, в любові палкій.

Ми будем тут жити, рости і творить.
Хай слава про місто усюди гримить!

Марина Токарева, 10 клас

Сонечка

У рамі на віконечку
В нас сонечка живуть
І сонячні промінчики
Мереживом плетуть.

Вітають ранок радо,
Всміхаються весні,
Несуть тепло у хату
І посмішку мені.

Булах Софія, 7-Л клас

Наснилась вулиця стара...

Наснилась вулиця стара,
Що край ховає ген під ліс.
Село моє... Воно так швидко помира,
І Каїн руку вже над ним підніс.

А вирувало ж як отут життя!
А розгорталися такі баталії!
У ті часи немає вороття,
І смерть – то явище фальне є.

Село кипіло, вирувало молодо,
Щороку ждало на нові жнива.
Збирали не зерно тут – золото!
Тепер це лиш у пам'ятісплива.

У пам'яті! Та ще у снах до мене
Приходить те, чого нема;
Село моє – квітуче і зелене.
А ось в селі уже зима.

Наснилась вчора хата біла-біла,
Зелений моріжок попід двором.
Дитинство наше там колись дзвеніло,
І зараз спогади відлунюють добром.

Але печаль і туга все накрили,
Не зеленіє більше моріжок.
У лісі лунко так вовки завили.
І по селу вже ходить лиш сніжок.

Олена Сергієнко

У селі

Безкрає поле, небо голубе
В давно людьми забутому селі,
Малий мій раю, я люблю тебе.
Моє село – найкраще місце на землі.

Осиротіли хатки й дзеркало озерця,
Людська рука не здужа бур'яни
Та все це дороге моєму серцю.
Дідів, бабусь уже нема – у вічності вони.

Лишилась тут і їхня хата-сиротина,
Стікають сльози стріхою дощем.
Біля колодязя завітне навесні калина,
Залишить у душі нестерпний щем.

Сусідів провели в останню путь,
А вчора ж ще трудилися без утоми,
Над їх могилами акації гудуть,
Скликаючи потроху всіх додому.

Хотілось про красиве – вийшло сумно,
Не хочу я такого більш писать.
Всевишній Боже, напоум розумних
Маленький рай земний порятувать.

Олена Сергієнко

Зима в селі

Кошлатиться дим над хатками,
Засипала віхола вулички сонні.
Потріскує сніг під ногами.
Село спить у полі, немов на долоні.

Біла стежина блискуча біжить,
Веде нас від хатки до хатки,
Душа вже радіє, душа вже бринить
Від милої серцю здогадки.

Ще торхи – поріг перескочу,
Прилину до рідних облич.
Хіба, ви скажіть, хтось не схоче
На мить зупинитись у плині сторіч?

Шапки одягли всі дерева в селі
І стоять край стежин величаво.

Цвірінькають лунко синички малі
І пурхають з гілочок жваво.

Струсили сніжинки, немов зорепад
Посіявся вниз прохолодою.
Здригнулась зима у моєму селі,
Село похвалилося вродою...

Олена Сергієнко

Бабусі...

Моє дитинство пахне чебрецями
І ромашкою, що в полі за селом,
Бабусиними теплими руками,
О Боже! Як це все давно було.

В мого дитинства запах чорнобривців,
Насіяних невтомними руками,
Від «зайчики» таких смачних гостинців,
І спогади ці житимуть віками.

Моє дитинство – це бабусі хата,
Що пахне яблуками й медом.

Вона мені завжди була так рада,
І я туди летіла з міста летом.

А осінь, падолист і голі вже городи...
І в хаті – тепла піч.
Хіба це не найкраща нагорода?
А за вікном поволі суне ніч...

І солодко запахли груші й сливи,
Які сушили довго у печі,
Які ми всі біли тоді щасливі,
Коли бабуся хліб вийма на рогачі!

І з гарбуза смачне насіння
Лежить відколи вже на черені.
А бабуся ось закінчує плетіння:
Оці шкарпетки – подаруночок мені.

Муркоче, солодко потягуючись, кіт,
Пригрівся скраю на лежанці.
Старезні фото вже багато літ
Висять на стінах, кожне в рамці.

Як швидко все минуло, все сплигло.
І горду піч нема кому топити.
Це, може, сон? Чи справді це було?
Чи можна все це заново прожити?

Дарма. Минулось. Не вернуть.
І сад, що так радів, поволі зароста.
Бабуся і дідусь в останню путь
Давно пішли, і я уже не та.

Та сняться сни зимовими ночами:
Мене бабуня знову обійма,
І руки в неї пахнуть чебрецями.
Враз даленіє все... і я стою сама.

Олена Сергієнко

Осінь

На канві вишиваю я осінь,
Нитку сіру повз чорну кладу,
За вікном не всміхається просиць,
Я ж щодня сонечка жду.

Там, за склом, небо плаче дощами,
Вітер співа свою пісню сумну.
Дні погожі стали ночами,
Я ж чекаю, чекаю весну.

У душу цю сіру рутину
Я ні за що не пущу!
Осені смутну картину
Я подарую дощу.

Хай змиває самотність і бруд,
Хай стікають тьмяні потоки...
Жити треба сьогодні і тут,
Бо назад не повернуться роки.

Олена Сергієнко

ВИСНОВКИ

Отже, найперша педагогічна вимога - у жодному разі не придушувати індивідуальність учня. Для того, щоб в учнів розвивалися творчі здібності, необхідно формувати в них впевненість у своїх силах, віру в здатність вирішувати творчі завдання. Той, хто не вірить у себе, вже приречений на неуспіх. Зрозуміло, ця віра має бути обґрунтованою.

Творчість вчителя породжує творчість учня. На креативного вчителя завжди намагаються орієнтуватися діти. Якщо на кожний урок намагатися підбирати такі види навчальної діяльності, які дають матеріал для роздумів, можливість виявити ініціативу й самостійність, потребують розумового напруження, винахідливості, творчості, то це зацікавлюватиме дітей, викликатиме позитивні емоції, сприятиме діяльності, пошуку, формуванню творчого мислення. Таким чином вчитель формує творчу особистість, яка матиме міцні знання та буде успішно застосовувати їх у житті.

Підсумок можна підвести словами Оскара Уайльда: «Мета життя – самовираження. Проявити у всій повноті свою сутність – ось для чого ми живемо».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калошин В. Ф. Розвиток творчості учнів : методичний посібник / Калошин В. Ф. , Гоменюк Д. В., Сушенцева Л. Л. – Харків : Основа, 2008. – Вип. 8 (68). – 112 с.
2. Медведєва Н. Виявлення творчого потенціалу. Стратегії реалізації задуму / Н. Медведєва // Психолог. – 2006. – № 40. – С. 12–15.
3. Моляко В. О. Психологічна теорія творчості / В. О. Моляко // Обдарована дитина. – 2004. – № 6. – С. 2–9.
4. Сухомлинський В. О. Розумове виховання і освіта підлітка / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1977. – Т. 3. – 670 с.
5. Творча особистість – головна мета виховання [Електронний ресурс] // Освіта.ua: освітній портал. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/method/upbring/1476/>